
Krvava prostranstva

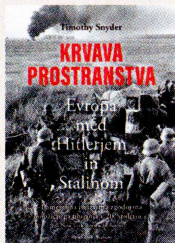
Timothy Snyder

UMco, Ljubljana, 2025,

prevod: Niki Neubauer, 29,90 €

Ocena: +++++

Prebral: Bernard Nežmah



Ameriški profesor zgodovine srednje in vzhodne Evrope, zanimiv tudi za splošne bralce, je napisal knjigo, v kateri primerja Hitlerja s Stalinom. Ne njuna psihološka lika, temveč režima, ki sta ju vodila, torej število njunih žrtev in metode pobijanja.

Dolgo je vladal absolutni akademski tabu, ki je za bogokletne štel študije enačenja nacizma in komunizma, sploh te, ki ne bi jasno poudarile, da je bil nacizem neprimerljivo večje zlo. Snyder v knjigi zgolj niza dejstva in ta so na obeh straneh podobna, sploh s končnim rezultatom 14 milijonov pobitih, h katerim ne šteje vojakov, padlih na frontnih črtah. Med njimi milijonski gladomor v Ukrajini, smrtna lakota, ki je pokopala več kot milijon sovjetskih vojnih ujetnikov, še več pobitih Judov v koncentracijskih taboriščih in podobno število hladnokrvno pobitih na okupiranih območjih Ukrajine in Belorusije, potem Poljakov, ki so bili žrtve nemških, sovjetskih in ukrajinskih krvnikov, še več Nemcev, ki jih je pogubila Rdeča armada med pohodom na Berlin etc.

Delo je precizno pri podatkih in podrobnem opisu okoliščin, sploh frapantno na območjih, kjer so se osvajalci menjavali, a vsi puščali za seboj polja smrti. Čas medvojnega terorja podaljša v povojne prisilne selitve narodov in v vojno interpretacij; poljska lokalna zgodovina je dolgo za najštevilnejše žrtve razglasila Poljake pred Judi, enako sovjetska s svojimi sateliti, kjer je veljalo, da je Hitler v prvi vrsti izvajal obračun nad Slovani. Finalni del knjige zajema malo znani antisemitizem povojnih režimov vzhodne Evrope, kjer so še konec šestdesetih let v notranjih čistkah odstavljali partijske voditelje z obtožbami, da so desetletje kot Judje uničevali državo.

Čeravno je delo usmerjeno v iskanje najverodostojnejših podatkov, je njegova pretresljiva moč v opisovanju posameznih kontekstov zakrite zgodovine druge velike vojne.